Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

Adfærdskodeks for statsligt udpegede klyngeorganisationer

Innovative SMV'er er afgørende for Danmarks konkurrenceevne. Derfor investeres under Virksomhedsudvikling Danmark i en klyngeindsats, der styrker virksomheders samarbejde om innovation, særligt via videninstitutionerne. Indsatsen skaber værdi for både virksomheder og samfund gennem udvikling af nye teknologier, processer, produkter og services, der styrker danske virksomheders robusthed og konkurrenceevne, ligesom det bidrager til at løse store samfundsmæssige udfordringer, som fx grøn omstilling, geopolitiske forskydninger og ressourceknaphed.

Indsatsen er forankret i de af bestyrelsen udpegede klyngeorganisationer. Disse er private, medlemsdrevne organisationer som spiller en nøglerolle i at fremme innovation i SMV'er gennem samarbejdsbaserede aktiviteter og ad den vej få økosystemers ressourcer som fx kapital, viden, kompetencer mv. til at blive omsat mere effektivt, produktivt og kommercielt.

Klyngeorganisationernes arbejde og rolle i økosystemerne involverer mange snitflader, prioriteringer og balancer. Derfor er det hensigtsmæssigt at have en officiel strategisk referenceramme for forventningerne til organisationernes ageren. Samtidig er både økosystemer og klyngeorganisationer forskellige, og rammen skal give mulighed for individuel tilpasning til konkrete virksomhedsbehov.

På det grundlag har bestyrelsen bag Virksomhedsudvikling Danmark i sin strategi besluttet, at der skal formuleres et adfærdskodeks, der indeholder syv strategiske pejlemærker for klyngeindsatsen. Pejlemærkerne er vejledende og ikke juridisk bindende. De tjener som et fælles og uddybet grundlag for konkret dialog og afvejning hos klyngeorganisationer og relaterede aktører. Dermed lægger pejlemærkerne sig i forlængelse af de basale krav til statsligt udpegede klynger i Danmark, fx kravet om at være en privat organisation, samtidig med at de uddyber de overordnede strategiske ambitioner og forventninger fra statslig side. Pejlemærkerne bør derfor være et oplagt udgangspunkt for klyngernes strategiprocesser og løbende prioriteringer, så det sikres, at klyngeorganisationerne skaber maksimal værdi.

De syv pejlemærker er baseret på international best practice, nationale erfaringer, data og evalueringer. Det giver et solidt grundlag for at udtrykke en klar ramme for, hvordan udpegede klyngeorganisationer bør agere.

Pejlemærkerne er derudover formuleret i samarbejde med centrale interessenter, som klyngerne indgår i samspil med, fordi effektive samarbejds- og koordinationsmodeller er essentielle for at gennemføre effektskabende aktiviteter til gavn for virksomhederne.

1. Forankring i virksomhedernes innovationsbehov og -potentialer målrettet konkret effekt og værdi for SMV'er

- Klyngeorganisationerne bør fokusere på danske virksomheders innovationsbehov og prioritere løsninger med klart kommercielt potentiale for at sikre effekt- og værdiskabelse, og at SMV'ernes innovation kommer på markedet.

- Klyngeorganisationerne bør holde sig orienteret om udviklingen i virksomhedernes innovationsbehov og -potentialer, så klyngeorganisationens aktiviteter er relevante og attraktive. Det involverer fokus på bl.a. teknologiudvikling, internationale og geopolitiske tendenser samt barrierer og muligheder for effektiv viden-ressourceoverførsel mellem SMV'er og andre aktører i økosystemet. Klyngerne bør primært engagere sig i internationale aktiviteter med tydeligt fokus på innovation i SMV'er, og dette kan med fordel ske i samarbejde med relevante statslige aktører. Aktiviteter bør ikke få karakter af generel eksportfremme, fx via fremstød, international rådgivning, markedsinformation rettet mod enkeltvirksomheder eller lignende.

- Klyngeorganisationerne bør orientere sig efter relevante statslige strategier og tiltag, såsom vækstteams o.l., og løbende være parate til at udbyde innovationsaktiviteter, som bidrager til at levere på de politiske ambitioner på det givne erhvervs- og teknologiområde.

- Klyngeorganisationerne bør understøtte aktiv deltagelse af kapitalaktørerne i økosystemet med fokus på at give virksomhederne bedre adgang til risikovillig kapital.

- Klyngeorganisationerne bør forholde sig til balancen mellem at understøtte virksomhederne i at udbrede eksisterende teknologi overfor at bidrage til at udvikle/opfinde nyt. Hovedhensynet er at styrke den enkelte virksomhed kommercielt på en måde, hvor den ved at investere i sin egen udvikling også kan bidrage til en samfundsudfordring.

2. Fokus på kerneopgaven om at aktivere økosystemer og accelerere strategisk innovationssamarbejde

- Klyngeorganisationerne har som kerneopgave at styrke SMV'ers produktivitet og konkurrenceevne ved at fremme og accelerere samarbejde om innovation, hvor viden og ressourcer bringes i spil på nye måder.

- Ud fra forventningen til effekt i det enkelte økosystem bør klyngeorganisationerne varetage den strategiske balance mellem aktiviteter målrettet mere innovationsmodne SMV'er med større og aktuelt kommercielt potentiale, og aktiviteter målrettet mindre aktuelt innovationsmodne SMV'er, som har et innovationspotentiale i fremtiden.

3. Klyngeorganisationer som politisk neutrale samarbejdsplatforme

- Klyngeorganisationerne bør være politisk neutrale samarbejdsplatforme. Politisk interessevaretagelse og lobbyisme er en opgave, der bør varetages af andre aktører, fx brancheforeninger. Klyngerne bør fortsat kunne indgå i fx rådgivende organer, ekspertgrupper mv., men hvor relevant bør dette gøres i samarbejde med relevante politiske aktører og brancheorganisationer.

- Klyngeorganisationers øvrige prioriteringer bør styres af hensynet til effekt, hvoraf følger, at der ikke forventes neutralitet i valg af fokus på bestemte tematikker, teknologier, forretningsområder, kommercielle samarbejdspartnere, innovationspotentialer mv., men derimod til- og fravalg i henhold til klyngens egen strategi og strategien for Virksomhedsudvikling Danmark. Klyngeorganisationer bør herudfra balancere, hvor det er mest hensigtsmæssigt at bibeholde neutralitet, og hvor man kan læne sig mere ind mod fx store virksomheder, tematikker eller kommercielle muligheder til gavn for konkrete SMV'er.

4. Økonomisk bæredygtige klynger funderet på privat engagement

- For at sikre klyngeorganisationernes økonomiske bæredygtighed forventes det, at de i stigende omfang tilvejebringer privat kapital, herunder kontingenter, sponsorater, donationer, men også via salg af tjenesteydelser, fx facilitering af innovationssamarbejder, i forlængelse af kerneopgaven.

- Klyngeorganisationerne bør aktivt arbejde med at videreudvikle deres forretningsmodel og organisation i en økonomisk bæredygtig retning, og foretage nødvendig fokusering og prioritering af, hvilke forretningsområder, indsatser, målgrupper, interne kompetencer, organisationsstørrelse og geografisk tilstedeværelse, der er bæredygtig og efterspurgt i det relevante økosystem på sigt. Herunder bør klynger bruge deres bestyrelser professionelt til at definere den strategiske retning i dialog og samarbejde med klyngens økosystem.

- Klyngeorganisationerne har hovedfokus på SMV'er, men bør også fokusere på potentialerne i at gøre sig relevante for store virksomheder. Store virksomheders engagement kan gøre en væsentlig forskel for klyngeorganisationernes værditilbud, fx som problemejere, potentielle aftagere af SMV'ers produkter eller som potentielle finansieringskilder for SMV'er. Klyngerne kan derfor prioritere aktiviteter til fordel for de store virksomheder, fx ved at understøtte store virksomheders innovationsbehov og derigennem styrke den samlede indsats.

5. Samspil med private rådgivere og brancheorganisationer

- Klyngeorganisationerne bør søge tæt samarbejde, koordination og afvikling af fælles aktiviteter med brancheorganisationer, for at virksomhederne oplever relevante og komplementære tilbud.

- Klyngeorganisationerne bør i udviklingen af serviceydelser fokusere på konkrete innovationsbehov hos SMV'er og iværksættere, hvor der ikke er et eksisterende og velfungerende tilbud på det private marked, fx ved at modne udbuddet af en ydelse, der enten endnu ikke findes eller ikke er tilstrækkeligt tilgængelig eller relevant for målgruppen. Det indebærer, at klynger løbende forventes at tage stilling til behovet for at ud- eller afvikle eventuelle serviceydelser, og at disse bør relatere sig til klyngernes kerneopgave.

6. Sammenhæng på tværs og forenkling for slutbrugeren

- De udpegede klyngeorganisationer er en del af det statsligt finansierede Virksomhedsudvikling Danmark og forventes derfor at agere hensigtsmæssigt i relation til erhvervshuse, videninstitutioner, GTS-institutter, Innovationsfonden, EIFO, innovationscentre, Trade Council, Invest in Denmark

m.fl., så statslige virksomhedstilbud virker enkle, overskuelige, relevante og attraktive for SMV'erne, og så der ikke opleves unødigt overlap.

7. Samarbejde med videninstitutioner om kommercialisering af forskning

- Klyngeorganisationerne bør have fokus på involvering og samarbejde med videninstitutioner (universiteter, forskningshospitaler, erhvervsakademier, professionshøjskoler, GTS'er m.fl.). som spiller en nøglerolle i innovationssystemet og grundlaget for SMV'ernes innovation.

- Klyngeorganisationerne bør i relevant omfang fokusere på samarbejde med erhvervsakademier, professionshøjskoler, maritime og kunstneriske uddannelsesinstitutioner samt offentlige hospitaler med forskningsaktiviteter, der er velegnede til at overføre praksisnær forskningsviden til SMV'erne.

- Klyngeorganisationerne bør have et særligt fokus på koordination og samarbejde med universiteterne, som intensiverer deres erhvervsrettede fokus på tech transfer og innovation, så der sikres synergi og samskabelse. Som medlemsdrevne organisationer med rod i typisk landsdækkende innovationsøkosystemer har klyngeorganisationerne stærke værditilbud baseret på kendskabet til virksomhedernes innovationsbehov og markedspotentialer i lokale områder, såvel som på tværs af landet. Klyngeorganisationer bør derfor være oplagte samarbejdspartnere for universiteterne fx ved rekruttering af SMV'er og for at sikre koblingen til økosystemernes store virksomheder, kapitalaktører m.fl. Det kan understøtte at universiteternes større udbud af aktiviteter effektivt kobles med behovene hos private aktører i økosystemerne og samtidig styrke virksomhedernes oplevelse af et sammenhængende, koordineret og komplementerende innovations- og erhvervsfremmesystem.

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse